

DŽONS SKALZI

PĒDĒJĀ KOLONIJA

NO ANĢĻU VALODAS TULKOJIS
ULDIS ŠĒNS

IZDEVNIECĪBA
PROMETEJS

UDK 821.111(73)-311.9

Sk146

John Scalzi
The Last Colony

Copyright © 2007 by John Scalzi
The moral right of the author has been asserted.
All rights reserved.
Translation copyright © 2023

Šis ir daiļliteratūras darbs. Visas personas, organizācijas un notikumi, kas aprakstīti šai romānā, ir autora iztēles auglis. Visas šī darba tiesības ir aizsargātas. Izdevumu reproducēt, kopēt vai citādi pavairot un izplatīt bez apgāda rakstiskas atļaujas ir aizliegts.

Izdevniecība *Prometejs*
SIA Prometejs AB, Tilta ielā 20
www.prometejs.lv

No angļu valodas tulkojis *Uldis Šēns*
Redaktore *Kristīne Zute*
Korektore *Austra Pudāne*

© Tulkojums latviešu valodā, izdevniecība *Prometejs*
ISBN 978-9934-553-75-2
Grāmata iespiesta SIA Jelgavas tipogrāfija

1. nodaļa

Vispirms pastāstīšu jums par pasaulēm, kuras esmu atstājis pagātnē.

Zemi jūs zināt — to zina visi. Tas ir cilvēces šūpulis, lai gan mūslaiķos to par savu dzimto planētu uzskata vien retais — kopš izveidota Koloniālā Savienība, kļūstot par vadošo dzinuli cilvēces izplatībai un aizsardzībai Visumā, šo lomu uzņēmusies Fēniksa planēta. Taču cilvēkam nav lemts aizmirst, no kurienes viņš nācis.

Būt no Zemes šajā Visumā ir tas pats, kas būt provincē dzimušam bērnam, kurš ar autobusu aizbrauc uz lielpilsētu un visu pēcpusdienu iejūsmināts nolūkojas debesskrāpjos. Tad par šo noziegumu — aprīnot dīvaino jauno pasauli ar visām tām vietējām radībām — viņu aplaupa vietējās radības, kuras negrasās atvēlēt nedz savu laiku, nedz līdzietību jaunienācējam pilsētā, un tās miļuprāt nožmiegtu to nabadziņu, lai tikai pievāktu to, kas viņam čemodānā. Mazpilsētas bērns to ātri apgūst, jo mājās atgriezties vairs nav iespējams.

Uz Zemes es nodzīvoju septiņdesmit piecus gadus, lielāko daļu no tiem mitinājos vienā un tai pašā Ohaio mazpilsētā un lielāko daļu dzīves pavadīju kopā ar vienu un to pašu sievieti. Viņa nomira un palika tur. Es turpināju dzīvot un devos prom no Zemes.

Nākamā manis apdzīvotā planēta patiesībā nemaz nav planēta. Koloniju Aizsardzības spēki savāca mani no Zemes un paturēja tikai nepieciešamās sastāvdaļas: manu apziņu un nelielu daļu manas DNS. No šīs DNS kriptaiņas izveidoja citu ķermeņi — jauneklīgu, veiklu, spēcīgu,

izskatīgu un tikai daļēji cilvēcisku. Tajā iestūķēja manu apziņu un atvēlēja man nepiedodami īsu brīdi izbaudīt otro jaunību. Tad šo lielisko ķermeni, kurā tagad es atrados, KAS turpmākos dažus gadus centīgi pūlējās nobendēt, sūtot mani preti visām iespējamajām naidīgajām citplanētiešu sugām.

To bija daudz. Visums ir milzīgs, bet cilvēces apdzīvošanai piemērotu pasaļu ir pārsteidzoši maz, turklāt sagadījies tā, ka kosmos ir kā piebāzts ar citām saprātīgām būtnēm, kas arī tiko iegūt tās pašas mums vēlamās pasaules. Tikai nedaudzām no šīm sugām, šķiet, ir pazīstams koplietošanas jēdziens, un cilvēku iedabai tas katrā ziņā ir svešs. Karo visi, un reāli apdzīvojamās planētas vairākkārt pāriet no vienām rokām citās, līdz viena suga kādu sagrauj cieši un pārliecinoši. Pāris gadsimtu laikā mums, cilvēkiem, šis gājieni ir sekmējus vairākos desmitos pasaļu un cietis neveiksmi vēl dučos citu. Nevienā gadījumā mums nav izdevies gūt īpaši daudz draugu.

Šajā pasaulē es pavadīju sešus gadus. Es devos karā un vairākkārt atrados par mata tiesu no nāves. Es ieguvu draugus, no kuriem vairākums krita, tomēr dažus es izglābu. Es satiku sievieti, kura smeldzīgā kārtā ļoti līdzinājās tai, ar kuru kopā aizritēja mans mūžs uz Zemes, taču bija pilnīgi cits cilvēks. Es stāvēju Koloniālās Savienības sardzē un uzskatīju, ka tādējādi palīdzu cilvēcei izdzīvot Visumā.

Beigu beigās Koloniju Aizsardzības spēki to daļiņu, kura no sāka gala biju es pats, pārnesa trešajā — pēdējā — ķermenī. Arī tā bija jauneklīga miesa, tomēr nebūt ne tik veikla un spēcīga. Galu galā tas ir parasta cilvēka ķermenis — tas netiks sūtīts karot un iet nāvē. Man bija žēl zaudēt supervaroņa cienīgo spēku. Bet nebija žēl, ka vairs nesatikšu citplanētiešus, kas visi kā viens ļoti centās mani nogalināt. Manuprāt, godīga apmaiņa.

Nākamā planēta, uz kuras apmetos, jums, visticamāk, nav zināma. Ja esat uz Zemes, mūsu vecajās mājās, kur joprojām dzīvo miljardiem cilvēku un sapņo par zvaigznēm, tad paceliet skatu debesis un uzmeklējiet Lūša zvaigznāju, kas atrodas pie Lielajiem Greizajiem Ratiem.

Tur ir zvaigzne, dzeltena kā mūsu Saule, ap kuru riņķo sešas lielas planētas. Trešā no tām, līdzīgi kā mūsu planētu sistēmā, ir Zemes līdziniece:

deviņdesmit seši procenti no Zemes apkārtmēra, bet ar nedaudz lielāku dzelzs kodolu, tāpēc tās masa ir simtu viens procents no Zemes masas (šo vienu procentu jūs īpaši nejutīsiet). Divi mēneši: viens izmērā ir divas trešdaļas no mūsējā, bet atrodas tuvāk planētai, tālab debesīs redzams vienādi liels. Otrais mēness, sagūstīts asteroīds, ir daudz mazāks un lidinās krietni tuvāk. Tas riņķo nestabilā orbītā un agrāk vai vēlāk nokūleņos uz planētas virsmas. Visprecīzākās aplēses liecina, ka tas notiks aptuveni pēc ceturtdaļmiljona gadu. Vietējie iedzīvotāji pagaidām nav pārlietu nobažījušies.

Šo pasauli cilvēki uzgāja pirms nepilniem septiņdesmit pieciem gadiem; uz tās savu koloniju bija izveidojuši ealāņi, taču Koloniju Aizsardzības spēki situāciju atrisināja. Tad ealāņi, sacīsim tā, pārbaudīja šī risinājuma noturību, un aizritēja vēl pāris gadi, līdz visi nonāca pie gala vienošanās. Kad viss bija nokārtots, Koloniālā Savienība atvēra pasauli kolonistiem no Zemes, galvenokārt no Indijas. Viņi ieradās vairākos viļņos; pirmais pēc tam, kad planēta tika atgūta no ealāņiem, un otrais — drīz pēc Subkontinentālā kara uz Zemes, kad Okupācijas atbalstītā pagaidu valdība piedāvāja ievērojamākajiem Čaudhuri režīma atbalstītājiem izvēlēties — kolonizācija vai ieslodzījums. Lielākā daļa devās trimdā, līdzīgi paņemot arī savas ģimenes. Nevarētu īsti apgalvot, ka šie cilvēki tika sapņojuši par zvaigznēm — drīzāk tās viņiem uzspieda.

Nemot vērā planētas iedzīvotāju sastāva īpatnības, varētu šķist, ka tās nosaukumam būtu jāatspoguļo viņu kultūras mantojums. Bet tā nav. Planētu sauc Haklberija, un šo nosaukumu tai, bez šaubām, piešķīris kāds Marka Tvena daiļradi cienošs Koloniālās Savienības funkcionārs. Haklberijas lielākais dabīgais pavadonis ir Sojers, mazākais — Bekija. Tās trīs lielākie kontinenti ir Semjuels, Lenghorns un Klemenss; no Klemensa stiepjas gara, likumaina vulkānisko salu virkne, kas pazīstama kā Līvijas arhipelāgs, un to apskalo Kalaveras okeāns. Iekams ieradās pirmie kolonisti, vairums ievērojamāko dabas objektu jau bija tikuši pie nosaukumiem, kas tā vai citādi saistīti ar šo rakstnieku — atnācēji acīmredzami to uztvēra labvēlīgi un bez liekiem iebildumiem.

Tagad nostājieties uz šīs planētas man līdžās. Paraugieties debesīs Lotosa zvaigznāja virzienā. Tajā ir dzeltēna zvaigzne, līdzīga tai, ap

kuru riņķo šī planēta, tā pati, kuras tuvumā es piedzimu pirms divām iepriekšējām dzīvēm. No šejienes tā atrodas tālu un ar neapbruņotu aci nav saskatāma, un tieši tā es bieži vien jutos, domājot par dzīvi, ko tur pavadīju.

Mans vārds ir Džons Perijs. Man ir astoņdesmit astoņi gadi. Esmu nodzīvojis uz šīs planētas jau teju astoņus gadus. Tās ir manas mājas, kurās es mitinos kopā ar sievu un adoptēto meitu. Lai arī lūdzam Haklberijā. Šajā stāstā tā ir nākamā pasaule, kuru es pametīšu. Bet ne pēdējā.

—

Stāsts par to, kā es pametu Haklberiju, sākas tāpat, kā sākas visi ievērojami stāsti — ar kazu.

Mana asistente Savitri Guntupali pat nepacēla acis no grāmatas, kad atgriezās no pusdienām. “Jūsu kabinetā ir kaza,” viņa pavēstīja.

“Hmm...” es noņurdēju. “Man šķita, ka esam izsmidzinājuši pretlīdzekli.”

Jaunā sieviete pacēla acis, un tas liecināja, ka pirmajā raundā biju guvis kaut ko līdzīgu uzvarai.

“Tā atvedusi līdzī Čangelpetu brāļus,” viņa teica.

“Neraža,” es izgrūdu. Cilvēces vēsture nepazīna nevienu nesaticīgāku brāļu pāri, ja neskaita Kainu un Ābelu — un tajā aizvēsturiskajā gadījumā viens no viņiem pēdīgi atļāvās būt rīcības cilvēks. “Vai tad es neesmu tev piekodinājis, lai šos abus neielaid manā kabinetā, kad manis nav klāt?”

“Neko tādu jūs neesat teicis,” iebilda Savitri.

“No šā brīža uzskatīsim to par pastāvīgu rikojumu,” es attraucu.

“Un, pat ja būtu sacījis,” Savitri turpināja, nolikdama grāmatu, “tur vajadzētu, lai Čangelpetu brāļi mani klausu — taču šie pat negrasījās. Aftabs ar kazu izstampāja cauri pirmais, un Nissims aizslāja tiem pa pēdām. Ne viens, ne otrs manā virzienā pat aci nepameta.”

“Negribu tagad noņemt ar Čangelpetiem,” es sūrojos. “Es taču nupat kā paēdu!”

Paķērusi blakus rakstāmgaldam novietoto papīrkurvi, Savitri uzcēla to uz galda. “Tad noteikti vispirms izvemieties!” viņa piedāvāja.

Ar Savitri es biju iepazinies pirms vairākiem gadiem, tolaik, kad KAS pārstāvja statusā apbraukāju kolonijas, slavīnot dažādas apmešanās vietas, uz kurām iepriekš biju nosūtīts. Kamēr uzstājos ar runu Haklberijas kolonijas Jaungoa ciematā, Savitri piecēlās un nosauca mani par Koloniālās Savienības imperiālā un totalitārā režīma instrumentu. Man viņa iepatikās no pirmā acu uzmetiena. Demobilizējies no KAS, es nolēmu apmesties uz dzīvi Jaungoa. Man piedāvāja ciema ombuda amatu, es biju ar mieru, un pirmajā darba dienā pārsteigts sastapu Savitri, kas teicās esam mana asistente — vai nu man tas patīkot vai ne.

“Atgādinu man vēlreiz, kāpēc tu uzņemies šo darbu,” es uzrunāju Savitri, raudzīdamies pāri papīrkurvim.

“Tīrās perversitātes dēļ,” attrauca Savitri. “Tad jūs vemsiet vai nē?”

“Njā, pacentīšos paturēt pusdienas sevī,” es atraidīju piedāvājumu. Viņa nolika papīrkurvi atpakaļ uz grīdas un paņēma grāmatu, lai turpinātu lasīt.

Man radās ideja.

“Klau, Savitri,” es iesāku. “Negribi manu darbu?”

“Skaidra lieta,” viņa teica, atvērda grāmatu. “Ķeršos klāt uzreiz pēc tam, kad jūs tiksiet galā ar Čangelpetiem.”

“Paldies,” es bildu.

Savitri kaut ko atrūca, jau atgriezusies pie saviem literārajiem piedzīvojumiem. Es iekšēji nocietinājos un iegāju savā kabinetā.

Kaza, kas stāvēja telpas vidū, izskatījās piemīlīga. Čangelpetu brāļus, kas sēdēja šaipus manam rakstāmgaldam, par tādiem nosaukt īsti nevarēja.

“Aftab!” es pametu ar galvu vecākajam brālim. “Nissim!” es palocīju galvu jaunākajam. “Un tu, draudzenīt!” es pamāju ar galvu kazai un apsēdos. “Kā es varu jums šodien palīdzēt?”

“Jūs varat man atļaut nošaut manu brāli, ombud Perij,” ierunājās Nissims.

“Šaubos, vai tas ietilpst manā darba aprakstā,” atbildēju. “Jebkurā gadījumā tas šķiet maķenīt pārspīlēti. Labāk gan pastāsti visu no sākuma.”

Nissims rādīja ar pirkstu uz brāli. “Šis negēlis ir piesavinājies manu sēklu,” viņš sūdzējās.

“Kā, lūdzu?” es pārvaicāju.

“Nozadzis manu sēklu,” atkārtoja Nissims. “Pajautājiem viņam pats. Viņš neuzdrošināsies liegties.”

Samirkšķinājies acis, es pievērsos Aftabam. “Tātad tu nodarbojies ar sava brāļa sēklas zādzību, Aftab?”

“Neņemiet manu brāli vērā,” atsaucās Aftabs. “Visiem zināms, ka viņam ir nosliece uz histēriju. Viņš te apgalvo, ka viens no viņa āžiem ieklīdis manās ganībās un apaugļojis šo kazu, un tagad viņš attiecīgi uzskata, ka es esmu nozadzis viņa āža spermu.”

“Tas nebija parasts āzis,” uzstāja Nissims. “Tas bija mans godalgotais Prabhats. Es par lecināšanu prasu brangu atlīdzību, un Aftabs atteicās to maksāt. Tamdēļ viņš nozaga manu sēklu.”

“Tā ir Prabhata sēkla, idiot!” atcirta Aftabs. “Nav mana vaina, ka tu tik nolaidīgi gādā par savu žogu, ka tavš āzis varēja iesprukt uz manas zemes.”

“Melš vienā melšanā!” stridējās Nissims. “Ombud Perij, es jūs informēju, ka mana žoga stieples ir tikušas pārgrieztas. Prabhats tika ievilināts viņa īpašumā.”

“Tas tev tikai rādās,” Aftabs atmeta. “Tā nav taisnība. Pat ja būtu — tad kas no tā? Tu savu dārgo Prabhatu jau atguvi.”

“Bet tagad tev ir šī grūsnā kaza,” Nissims neatlaidās. “Grūsnība, par kuru tu neesi maksājis un kurai es nedevu atļauju. Tā ir zādzība — īsi un skaidri sakot. Pie visa piedevām tu raugi mani izputināt!”

“Ko tu runā?” Aftabs bija nesaprasnā.

“Tu mēģini tikt pie jauna vaislinieka.” Nissims stāstīdams lūkojās manī un rādīja uz kazu, kas knibināja Aftaba krēsla atzveltni. “Nemaz neliedzies. Tā ir tava labākā vaislas kaza. Krustojot to ar Prabhatu, tev tiks āzis, ar kuru varēs aplecināt mātītes. Tu mēģini sagraut manu veikalu. Pajautājiem viņam, ombud Perij. Pajautājiem, ko viņa kaza nēsā.”

No jauna pievērsos Aftabam. “Ko tava kaza nēsā, Aftab?”

“Tīrās sagadišanās pēc viens no augļiem ir vīrieša dzimuma,” Aftabs atzina.

“Es pieprasu pārtraukt grūsību!” uzstāja Nissims.

“Tā nav tava kaza,” atvainījās Aftabs.

“Kad atskries kazlēns, es to ņemšu sev,” Nissims neatkāpās. “Kā samaksu par nozagto sēklu.”

“Nu, atkal!” Aftabs izgrūda un paskatījās uz mani. “Jūs redzat, ar ko man ir darīšana, ombud Perij. Viņš ļauj saviem āžiem plosīties pa laukiem, aplecināt kazas pēc sirds patikas, un pēc tam pieprasa samaksu par savu paviršo lopkopības praksi.”

Nissims sašutumā iebrēcās, ņēmās kliegt uz brāli, mežonīgi žestikulējot, un Aftabs sekoja viņa paraugam. Kaza apgāja ap galdu un ziņkārīgi nopētīja mani. Pavandījies atvilktnē, es pacienāju kazu ar tur atrastu konfekti.

“Patiesībā mums ar tevi nebūtu šis jāizšķir,” es teicu kazai. Lopiņš palika atbildi parādā, taču nebija grūti noskārēt tā piekrišanu.

Sākotnēji bija paredzēts, ka ciema ombuda darbs būs vienkāršs. Kad Jaungoa ciema iedzīvotājiem rastos grūtības saistībā ar vietējo vai reģiona pašvaldību, viņi nāktu pie manis, un es varētu palīdzēt viņiem pārvarēt birokrātiskos šķēršļus un nokārtot sasāpējušos jautājumus. Faktiski tieši šādus amatus mēdz piešķirt kara varonim, no kura citādā ziņā tipiski lauksaimnieciskās kolonijas ikdienā nav jēgas; pietiktu ar kaujā gūto slavu, lai ieraugot šādu personu uz nama sliekšņa, augstākās amatpersonas būtu spiestas vēltēt veterānam pienācīgu vērtību.

Nelaime vienīgi tāda, ka pēc pāris mēnešiem pie manis sāka iekļīst Jaungoa ciema iedzīvotāji ar citām vajadzībām. “Ai, mēs negribam apgrūtināt ierēdņus,” paziņoja viens no ciema iedzīvotājiem, kad es raudzīju izdibināt, kāpēc pēkšņi esmu kļuvis par cilvēku, kas sniedz padomus par visu, sākot ar lauksaimniecības tehniku un beidzot ar samezglajumiem laulības dzīvē. “Vieglāk un ātrāk ir vērsties pie jums.”

Rohits Kulkarni, Jaungoa administrators, bija iepriecināts par tādu pavērsienu, jo es tagad risināju sarežģītājumus, ar kuriem agrāk pirmām kārtām uzplijās viņam. Tas ļāva Rohitam vairāk laika vēltēt maksšķerēšanai un domino spēlei tējas namiņā.

Šie jaunie un paplašinātie ombuda pienākumi man lielākoties nesaģādāja nekādas grūtības. Bija patīkami palīdzēt cilvēkiem, un patīkami

bija arī tas, ka cilvēki uzklusēja manus padomus. No otras puses, jebkurš valsts ierēdnis nekautrēdamies atzīs, ka ikvienā kopienā lauvas tiesu laika un enerģijas nākas veltīt tikai dažām visnotaļ kaitinošām personām. Jaungoa apmetnē šo lomu pildīja brāļi Čangelpeti.

Neviens nezina, kāpēc viņi viens otru tik ļoti neieredzēja. Iesākumā spriedu, ka tam varētu būt kāda saistība ar abu vecākiem — taču Bhadžans un Nirala ir nūdien burvīgs pāris, kuri par savu atvašu nišanos ir tādā pat neizpratnē. Daži vienkārši nespēj saprasties savā starpā, un diemžēl šajā gadījumā tie, kuri nespēja saprasties, izrādījās brāļi.

Situāciju pasliktināja arī tas, ka brāļi bija uzceluši saimniecības kaimiņos un tādējādi viena personiskās un saimnieciskās izdarības notika otram tieši deguna galā. Reiz, kad tikai nesen biju ticis amatā, es piedāvāju Aftabam, kuru uzskatīju par nedaudz saprātīgāko, apsvērt citu zemes gabalu, kas tikko bija atbrīvojies ciemata otrā pusē, jo dzīve attālāk no Nissima līdzētu novērst labu tiesu abu nesaticības iemeslu. “Ā, jā, tas gan viņam varen patiktos!” Aftabs atrauca pilnīgi apdomīgā balss tonī. Pēc tam es atmetu jebkādas cerības uz racionālu sarunu šajā jautājumā un samierinājos ar to, ka mana karma pagēr ik pa laikam pārciest sašutuma pārpilno Čangelpetu brāļu apmeklējumu.

“Labi,” es ierunājos, apklusinot šo aizrautīgo brāļu naida tirādi. “Es domāju tā. Šaubos, cik būtiski ir tas, kā tieši mūsu draudzene kaza ir iekriususi, tāpēc nekonzentrēsimies uz to. Bet jūs esat vienisprātis, ka vainīgais ir Nissima āzis.”

Abi Čangelpeti pamāja, bet kaza kautrīgi cieta klusu.

“Lai notiek! Tad jūs uzsāksiet kopīgu veikalu,” es nospriedu. “Aftab, kad atskries kazlēns, tu varēsi to paturēt un, ja tik, izmantot vaislai. Bet pirmajās sešās reizēs vaislas samaksa pilnā apmērā nonāks pie Nissima, un pēc tam brālis saņems pusi no maksas.”

“Pirmajās sešās pārošanas reizēs viņš to vienkārši atdos par brīvu,” idēja Nissims.

“Tādā gadījumā noteiksim, ka, sākot ar septīto reizi, lecināšanas samaksai jābūt vidējai no pirmajām sešām reizēm,” es uztvēru. “Tātad, ja viņš mēģinās tevi apjāt, viņš galu galā apjās pats sevi. Ciemats ir mazs,

Nissim. Cilvēki šeit negribēs sadarboties ar Aftabu, ja viņi uzskatīs, ka viņš dod savu āzi vienīgi tādēļ, lai kavētu tevi pelnīt iztiku. Starp vērtīgu un sliktu kaimiņu ir smalka robeža.”

“Ko iesākt, ja es atsakos ar viņu sadarboties?” Aftabs iejaucās.

“Tad tu vari kazlēnu pārdot Nissimam,” es piedāvāju.

Nissims atvēra muti, bet es neļāvu iebilst.

“Jā, pārdot,” es teicu, pirms viņš paguva pasūroties. “Aizved kazlēnu pie Murali un saņem novērtējumu. Tā būs noteiktā cena. Murali jūs abus ne pārāk ieredz, tālab jūs tiksiet pie godīga novērtējuma. Vai skaidrs?”

Čangelpeti apcerēja dzirdēto; proti, viņi laužija galvu, vai viens nav vairāk neapmierināts ar šo situāciju nekā otrs. Beigu beigās abi acīmredzot nonāca pie secinājuma, ka ir vienlīdz neapmierināti, un šajā situācijā tas bija optimālais iznākums. Brāļi piekrītoši pamāja.

“Tad labi,” es noteicu. “Tagad prom no kabineta, pirms mans paklājs nav sacūkots.”

“Mana kaza tā vis nerikotos,” strīdējās Aftabs.

“Ne jau par kazu es raizējos,” es atmetu, gaiņādams abus ārā. Viņi aizgāja, un uz sliekšņa parādījās Savitri.

“Jūs sēžat manā vietā,” viņa bilda, norādīdama uz manu krēslu.

“Ej tu dillēs,” es atcirtu, uzstīvēdams kājas uz galda. “Ja negrasies risināt kaitinošus sarežģījumus, tad tu vēl neesi gatava lielajam krēslam.”

“Tādā gadījumā es atgriezīšos pie savas pieticīgās asistentes lomas un paziņošu — kamēr jūs izklaidējat Čangelpetu brāļus, zvanīja no policijas,” Savitri paziņoja.

“Kāpēc?” es taujāju.

“Neteica,” atteica Savitri. “Nometa klausuli. Jūs jau viņu pazīstat. Ļoti strupa persona.”

“Stingra, bet taisnīga, tāds ir moto,” es bildu. “Ja tas būtu no tiesas svarīgi, tad tev būtu likts nodot ziņu, tāpēc par to es raizēšos vēlāk. Tikmēr es varētu pabeigt papīru kārtošānu.”

“Jums nav papīru,” atgādināja Savitri. “Jūs visu nododat man.”

“Vai tie ir sakārtoti?” es painteresējos.

“Ciktāl jums jāzina, tad jā,” apstiprināja Savitri.

“Tad es domāju, ka atpūtīšos un patīksmināšos par savām izcilajām vadītāja spējām,” es plātīgi noteicu.

“Priecājos, ka pirmīt nepievēmāt atkritumu grozu,” Savitri piezīmeja. “Jo tagad šim nolūkam to varēšu izmantot es.”

Viņa atgriezās pie sava galda, pirms es paspēju sagudrot pienācīgi asprātīgu repliku.

Tādas attiecības mums bija kopš otrā sadarbības mēneša. Pirmais mēnesis viņai bija vajadzīgs, lai samierinātos ar to, ka, būdams agrākais militārists, es tomēr patiesībā neesmu truls kolonizatoru instruments — vai arī, pat ja biju, tad man vismaz piemīt veselais saprāts un puslīdz ciešama humora izjūta. Izsecinājusi, ka neesmu ieradies, lai uzurpētu varu viņas ciematā, Savitri nomierinājās tiktāl, ka ņēmās mani regulāri izzobot. Tādas attiecības mums ilgst jau septiņus gadus, un tās ir labas.

Noskaidrojās, ka visi papīri ir sakārtoti un visas ciemata problēmas atrisinātas, es rikojos tā, kā manā situācijā darītu ikviens: turpat krēslā aizsnaudos. Laipni lūgti skarabajā un raibajā koloniālā ciemata ombuda pasaulē. Iespējams, ka citviet šis darbs ir atšķirīgs — ja tā, es nevēlos to zināt.

Pamodies vēl paguvu redzēt Savitri slēdzam biroju darbadienas beigās. Es pamāju viņai uz atvadām un, dažas minūtes vēl nekustīgi pasēdējis krēslā, uztrausos stāvus un izgāju ārā pa durvīm, lai slātu mājup. Pa ceļam man gadījās sastapt mūsu kārtībsargu pārstāvi, kas nāca man pretī pa otru ceļa pusi. Es šķērsoju ceļu, piegāju klāt un cieši noskūpstīju vietējo tiesībsargājošo iestāžu amatpersonu uz lūpām.

“Tu zini, ka man nepatīk, ka tu tā dari,” Džeina iebilda, kad iztainsojos.

“Tev nepatīk, ka es tevi skūpstu?” tēloju neizpratni.

“Ne tad, kad esmu darbā,” sieva uzstāja. “Tas grauj manu autoritāti.”

No domas vien, ka, ieraugot Džeinu, bijušo īpašo uzdevumu kareivi, skūpstām savu vīru, kāds ļaundaris varētu noturēt viņu par maigumiņu, es nevilšus pasmīkņāju. Izrēķināšanās, kas sekotu šiem maldiem, būtu baismīga savā grandiozumā. Tomēr skaļi es to neteicu.

“Es izlūdzos piedošanu,” atvainojos. “Centīšos vairs nemazināt jūsu autoritāti!”

“Pateicos,” attrauca Džeina. “Es tik un tā grasījos iet pie tevis, jo tu man neatzvanīji.”

“Es šodien biju ārkārtīgi nevaļīgs.”

“Kad zvanīju otrreiz, Savitri īsi izklāstīja, ar ko tu esi tik ļoti nodarbināts,” atteica Džeina.

“Oi,” es novilku.

“Oi, oi,” piekrītoši atbalsoja Džeina. Mēs sākām iet mūsu māju virzienā. “Bet es gribēju pavēstīt, ka rīt vari gaidīt vizītē Gopalu Boparaju, kurš gribēs noskaidrot, kādi sabiedriskie darbi viņam tiks piespriesti. Vīrs atkal reibumā sarīkojis nekārtības. Bļāva uz govi.”

“Nelaba karma,” es bildu.

“Govs bija tādās pašās domās,” piekrita Džeina. “Iebādīja viņam krūtīs un iegrūda veikala skatlogā.”

“Go stipri cieta?” es painteresējos.

“Nobrāzumi,” atteica Džeina. “Skatlogs ielicās un izsprāga. Plastmasa. Pat nesašķīda.”

“Jau trešā reize šogad,” es atcerējos. “Viņam vajadzētu stāties tiesas, nevis manā priekšā.”

“To pašu viņam teicu es,” sacīja Džeina. “Taču tad viņam būs jānosēž obligātās četrdesmit diennaktis reģionālajā cietumā, un Šaši pēc pāris nedēļām gaidāms mazulis. Viņai Go ir vairāk vajadzīgs, nekā viņam cietums.”

“Nu, labi,” es noteicu. “Gan es viņam kaut ko izprātošu.”

“Kā tev pagāja diena?” apjautājās Džeina. “Tas ir, ja neskaita gulšņāšanu.”

“Diena pagāja Čangelpetu zīmē,” es gaudos. “Šoreiz ieradās kopā ar kazu.”

Mēs ar Džeinu pārrunājām aizritējušo dienu, kā to darījām diendienā, ejot mājās uz nelielo saimniecību turpat aiz ciemata robežas. Kad iegriezāmies fermas piebraucamajā ceļā, sastapām mūsu meitu Zoju, kas pastaigājās ar suņuku Babaru, kurš, kā ierasts, negudri sajūsminājās, redzot mūs.

“Viņš zināja, ka jūs nākat!” paziņoja Zoja, mazliet aizsūsusies. “Pusceļā laidās rikšot jums pretī. Skrēju līdzi, lai neatpaliktu.”

“Patīkami uzzināt, ka esam gaidīti,” es noteicu. Džeina apmīloja Babaru, kurš sparīgi vicināja asti. Es uzspiedu Zojai skūpstu uz vaiga.

“Jums abiem ir viesis,” Zoja pavēstīja. “Viņš uzradās pie mājas apmēram pirms stundas. Ar lidauro.”

Nevienam apkaimē nebija lidojošās automašīnas; lauksaimniecības kopienā tās bija uzkrītošas un nepraktiskas. Es paskatījos uz Džeinu, kura paraustīja plecus, it kā sacīdama, ka nevienu negaida.

“Vai nosauca savu vārdu?” es prašņāju.

“Nē, neteica,” atteica Zoja. “Vienīgi paziņoja, ka esot tavs vecs draugs, Džon. Es piedāvājos piezvanīt, bet viņš sacīja, ka esot ar mieru pagaidīt tevi pārnākam.”

“Vismaz pastāsti, kā viņš izskatās.” es lūdzu.

“Jauniņš,” Zoja teica. “Tāds piemīlīgs.”

“Man šķiet, ka es nepazīstu nevienu piemīlīgu puisi,” es mēģināju atcerēties. “Tas drīzāk ir tavā ziņā, pusaugu meita.”

Zoja pārgrieza acis un tēloti pikti noņurdēja.

“Pateicos, deviņdesmitgadīgais tēt. Ja tu būtu ļāvis man pabeigt, tad uzklausītu norādi, kas liecinātu, ka, iespējams, tu viņu patiesībā tomēr pazīsti. Tātad — viņš ir ne tikai piemīlīgs, bet arī zaļš.”

Mēs ar Džeinu atkal pārmijām skatienus. KAS locekļiem bija zaļa āda — to izraisīja modificēts hlorofils, kas sniedza papildu enerģiju kaujas apstākļos. Gan man, gan Džeinai savulaik bija bijusi zaļa āda; tagad es biju atguvis savu iepriekšējo ādas nokrāsu, un arī Džeina, mainot ķermeni, varēja izvēlēties parastu ādas toni.

“Vai viņš neminēja, ko vēlas?” Džeina vaicāja Zojai.

“Nekā,” Zoja atbildēja. “Un es arī netaujāju. Tikai nospriedu, ka labāk iešu sameklēt jūs un pabrīdināt. Kad gāju prom, viņš palika sēžam uz mūsu terases pie durvīm.”

“Var gadīties, ka jau sācis ošņāties pa māju,” es minēju.

“Diez vai,” Zoja attrauca. “Es atstāju Hikoriju un Dikoriju viņu pieskatīt.”

Pasmaidīju. “Tie pieraudzīs, lai viņš nesadomā aizkļūst.”

“Tieši tā spriedu arī es,” atteica Zoja.

“Tu esi gudrāka par saviem gadiem, pusaugu meita,” es paslavēju.

“Dabā jābūt līdzsvaram, deviņdesmitgadīgais tēt,” meitene atsvieda un metās skriešus atpakaļ uz māju, Babaram sekojot cieši uz papēžiem.

“Re, kāda attieksme!” es pasūdzējos Džeinai. “To viņa pārmantojusi no tavas puses.”

“Meitene taču ir adoptēta,” atgādināja Džeina. “Un es mūsu ģimenē neesmu tā pārgudrā.”

“Tās jau ir nianse,” es attraucu un paņēmu viņu aiz rokas. “Nāc. Es gribu redzēt, vai mūsu ciemiņš vēl nav no bailēm aptaisījies.”

Mēs atradām viesi sēžam terases šūpuļkrēslā, kur to neatslābstoši un klusi uzraudzīja abi mūsu obinieši. Atnācēju es pazinu no pirmā acu uzmetiena.

“Ģenerālis Ribickis,” es uzsaucu. “Nudien pārsteigums.”

“Labdien, major,” ierunājās Ribickis, minot manu pirmspensijas dienesta pakāpi. Viņš norādīja uz obiniešiem. “Kopš mūsu pēdējās redzēšanās esi iemantojis savdabīgus draugus.”

“Hikorijis un Dikorijis,” es iepazīstināju. “Manas meitas pavadoņi. Pilnīgi jauki un nekaitīgi, ja vien neuztver kādu apdraudējumu viņai.”

“Un kas notiek tad?” Ribickis jautāja.

“Var būt visādi,” es atteicu. “Bet parasti viss norit zibenīgi.”

“Brīnišķīgi,” Ribickis noteica. Es ļāvu obiniešiem iet, un viņi devās uzmeklēt Zoju. “Paldies. Obinieši mani padara nervozu.”

“Tieši tam viņi vajadzīgi,” teica Džeina.

“To jau nopratu,” atzina Ribickis. “Ja drikstu zināt — kāpēc jūsu meitai ir obiniešu miesassargi?”

“Tie nav miesassargi, tie ir kompanjoni,” atteica Džeina. “Zoju mēs esam adoptējuši. Viņas bioloģiskais tēvs bija Čārlzs Butēns.” To dzirdot, Ribickis pacēla uzacis; būdams gana augstā rangā, viņš bija lietas kursā par Butēnu. “Obinieši Butēnu dievina, taču viņa vairs nav dzīvo vidū. Vēlēdamies iepazīt Butēna meitu, viņi atsūtīja šos divus, kas visur viņu pavada.”

“Un meiteni tie nebiedē?” gribēja zināt Ribickis.

“Viņa uzauga obiniešu pasaulē, tie bija viņas audzinātāji un aizbildņi,” paskaidroja Džeina. “Viņa to sabiedrībā jūtas ērti.”

“Un jūs tas neuztrauc?” Ribickis brīnījās.

“Viņi pieskata un sargā Zoju,” es skaidroju. “Viņi nāk mums talkā mājsaimniecības darbos. Un šāds risinājums ir atrunāts Koloniālās Savienības līgumā ar obiniešiem. Viņu klātbūtne šeit nešķiet īpaši augsta samaksa, lai nodrošinātu tādus sabiedrotos.”

“Tiesa kas tiesa,” piekrita Ribickis un slējās kājās. “Paklau, major. Man tev ir piedāvājums.” Viņš ar galvas mājienu norādīja uz Džeinu. “Precīzāk, jums abiem.”

“Kāds tas ir?” es vaicāju.

Ribickis pameta ar galvu uz māju, tur, kur nupat bija aizgājuši Hikorijs un Dikorijs. “Ja vien nav iebildumu, es negribētu to apspriest te, kur tie divi varētu noklausīties. Vai mēs varētu kaut kur pārrunāt to netraucēti?”

Es pašķielēju uz Džeinu. Viņa skopi pasmaidīja.

“Tādu vietu es zinu,” viņa noteica.

—

“Mēs paliekam tepat?” ģenerālis Ribickis izbrīnījās, kad gājiens apstājās tūruma vidū.

“Jūs gribējāt tādu vietu, kur mēs varētu netraucēti aprunāties,” es teicu. “Tagad mūs no tuvākajām ausīm, gan cilvēku, gan obiniešu, šķir vismaz pieci akri labības. Laipni lūgts koloniju stila slepenībā!”

“Kas ir šī labība?” painteresējās ģenerālis Ribickis, plūkādams kādu stiebru.

“Tas ir sorgo,” teica Džeina, kas stāvēja man blakus. Babars notupās turpat viņai līdzās un ar pakaļkāju kasija aiz auss.

“Vārds šķiet pazīstams,” prātoja Ribickis. “Tomēr laikam gan nebūšu to redzējis.”

“Šeit tā ir pamatkultūra,” es paskaidroju. “Vispiemērotākā šai planētai, jo ir izturīga pret svelmi un sausumu; un vasaras mēnešos šeit mēdz būt visai karsti. Cilvēki no tās miltiem cep maizi, ko sauc par *bhakri*, un sorgo izmanto arī citiem mērķiem.”